

Brev til regnskapsførerforetaket, 19. desember 2019

VAR REFERANSE
19/1636

DERES REFERANSE

DATO
19.12.2019

Merknader etter stedlig regnskapsførertilsyn

Finanstilsynet viser til stedlig regnskapsførertilsyn 28. februar 2019 og til foreløpige merknader og varsel om pålegg om retting i brev av 26. april 2019 hvor rapporten etter tilsynet fulgte vedlagt. Deres tilsvare er mottatt i brev 22. mai 2019 samt per e-post 8. juli 2019. Finanstilsynet viser videre til brev av 6. september 2019 hvor De ble bedt om en ytterligere redegjørelse for enkelte forhold før Finanstilsynet trakk sin konklusjon. Dette tilsvaret er mottatt av Finanstilsynet 24. oktober 2019 i brev datert 15. oktober 2019.

De driver regnskapsføringsvirksomheten i [REDAKERT] I tillegg til Dem var det på tilsynstidspunktet to andre personer som arbeidet i foretaket, utgjørende ca. to årsverk. Foretaket hadde 102 oppdrag på tilsynstidspunktet, med en omsetning i 2017 på ca. kr 1. mill.

Formålet med tilsynet var å vurdere om De har etablert organisasjon, rutineopplegg og intern kontroll i samsvar med regnskapsførerlovgivningen, herunder god regnskapsføringsskikk. Ved kontroll av utvalgte enkeltoppdrag kontrolleres det arbeidet som utføres i forhold til regnskapsloven, bokføringsloven og annen relevant lovgivning. Regnskapsførere har en viktig oppgave knyttet til å hindre eller avdekke økonomisk kriminalitet. Tilsynet dekket derfor også regnskapsførers oppfyllelse av pliktene etter hvitvaskingslovgivningen.

1. Forhold i regnskapsførerforetaket

1.1 Kapasitet – Manglende rettidig innsendelse av skattemelding og årsregnskap for oppdragsgiverne (tilsynsrapporten pkt. 2.2)

Regnskapsførerforetaket har i perioder hatt store problemer med å utarbeide skattemeldinger og årsregnskap for oppdragsgiverne innen lovfastsatte frister, med den følge at innsendingen har skjedd vesentlig for sent for en rekke av oppdragsgiverne. Siden forsinkelsene kan henføres til regnskapsførerforetaket, har foretaket dekket de gebyrene som har foranlediget den for sene innsendingen. De informerte under tilsynet om at bl.a. årsregnskapet for 2017 var belastet med et betydelig beløp som en følge av dette forholdet.

I tilknytning til forsinkelsene ba Finanstilsynet om å få tilsendt en oversikt som viste når skattemeldinger og ev. årsregnskap for regnskapsåret 2017 for alle oppdragsgiverne ble innsendt. Finanstilsynet fikk i e-post av 25. mars 2019 en oversikt som viste følgende status:

- Skattemeldingen for 2017 er for 59 av 92 oppdragsgivere innsendt etter 30. juni 2018. Frist for innsendelse av skattemeldingen er innen utgangen av mai, men det kan søkes om utsettelse for en andel av oppdragsgiverne til 30. juni. De fleste skattemeldingene som ble innsendt etter fristen ble innsendt i juli 2018.
- Årsregnskapet for 2017 er for åtte av 24 oppdragsgivere innsendt til Regnskapsregisteret etter fristen 31. juli 2018. Disse er innsendt i august og september 2018.

I brev av 6. september 2019 ble De bedt om å utarbeide en tilsvarende oversikt over innsendte skattemeldinger og årsregnskap for regnskapsåret 2018. Oversikten, som er mottatt i tilsvaret 24. oktober 2019, viser følgende:

- Skattemeldingen for 2018 er for 23 av 104 oppdragsgivere innsendt etter 30. juni 2019. Hovedtyngden av disse skattemeldingene er innsendt i juli 2019.
- Årsregnskapet for 2018 er for tre av 29 oppdragsgivere innsendt etter fristen 31. juli 2019. De årsregnskapene som er innsendt for sent er innsendt i august og september 2019.

Finanstilsynet konstaterer at omfanget av for sent innsendte skattemeldinger og årsregnskap for regnskapsåret 2018 er redusert noe i forhold til regnskapsåret 2017, men at det også for 2018 er for mange skattemeldinger og årsregnskap som er for sent innsendt, noe som er alvorlig. Hensyntatt Deres informasjon om at det har vært en mindre økning i antall oppdragsgivere i 2019, er det helt avgjørende at det i regnskapsførerforetaket blir satt i verk nye rutiner som i vesentlig større grad enn tidligere sikrer at skattemeldinger og årsregnskap blir rettidig avlagt og innsendt. Finanstilsynet har vurdert om det er forsvarlig at foretaket har så vidt mange oppdragsgivere siden De er eneste autoriserte regnskapsfører i foretaket, og det åpenbart har vært kapasitetsproblemer i foretaket. Finanstilsynet finner imidlertid å legge vekt på informasjonen De ga under tilsynet om at De har hatt helsemessige problemer og at dette har vært hovedårsaken til forsinkelsene, men at dette ikke lenger er situasjonen. Finanstilsynet har derfor i denne omgang, under tvil, ikke pålagt Dem å redusere oppdragsmengden De er oppdragsansvarlig for.

Finanstilsynet vil videre bemerke at De i brevet datert 15. oktober har informert om at det er enkelte av oppdragsgiverne som har vært for sene med å levere bilag og annet regnskapsmateriale, og at den forsinkede innleveringen av skattemeldinger og årsregnskap derfor kan henføres til forhold hos oppdragsgiveren. Finanstilsynet viser i den forbindelse til regnskapsførerforskriften § 3-1 tredje ledd, hvor det fremgår at: *"Hvis oppdragsgiver vesentlig misligholder sine plikter etter oppdragsavtalen, slik at regnskapsfører ikke har mulighet til å produsere eller gi grunnlag for avtalt lovbestemt rapportering, plikter regnskapsfører å frasi seg oppdraget."* Med bakgrunn i denne bestemmelsen, forutsetter Finanstilsynet at De foretar en gjennomgang av oppdragsporteføljen og at oppdragsgivere som over tid ikke leverer det de har forpliktet seg til etter oppdragsavtalen, blir sagt opp.

1.2 Hvitvaskingsregelverket (tilsynsrapporten pkt. 2.13 og 3.2)

Ny hvitvaskingslov ble gjort gjeldende fra 15. oktober 2018. Regnskapsførerforetaket hadde på tilsynstidspunktet ikke etablert rutiner som sikrer at kravene i den nye hvitvaskingsloven er oppfylt. Det var heller ikke innført kontroll – og kommunikasjonsrutiner etter tidligere hvitvaskingslov, herunder eksempler på hvilke transaksjoner det skal reageres på.

Det var ikke etablert rutine i regnskapsførerforetaket for å foreta en risikobasert kundevurdering og dette ble heller ikke gjort. De opplyste at identitetskontroll av oppdragsgiverne kun var gjort i noen få tilfeller. Finanstilsynet fant ved gjennomgang av tre enkeltoppdrag heller ingen dokumentasjon som viste at risikobasert kundevurdering eller identitetskontroll var utført.

Av tilsvaret som er mottatt i e-post 8. juli 2019, er dokumentet "Rutine for å forebygge og avdekke hvitvasking og terrorfinansiering" vedlagt. Det fremgår at De har fastsatt rutinene 29. mai 2019.

Regnskapsførere har en viktig rolle når det gjelder å avdekke eventuelle forsøk på hvitvasking. Det er derfor avgjørende at autoriserte regnskapsførere er kjent med pliktene etter hvitvaskingslovgivningen, og forstår viktigheten av å oppfylle disse pliktene. Finanstilsynet ser svært alvorlig på at det i regnskapsførerforetaket ikke har vært iverksatt rutiner før i mai 2019 som ivaretar de krav hvitvaskingsregelverket stiller. Finanstilsynet legger til grunn at de rutinene som nå er satt i verk fullt ut etterleves.

1.3 Skattemelding mv. (tilsynsrapporten pkt. 2.3)

Regnskapsførerforetaket har benyttet næringsoppgave 1 ved utarbeidelse av skattemeldingen. Næringsoppgave 2 skulle vært benyttet med bakgrunn i at regnskapsførerforetaket har årsregnskapsplikt.

Finanstilsynet legger til grunn at dette blir rettet opp i ved senere regnskapsavleggelser.

1.4 Samarbeidsavtale mv.

De opplyste under tilsynet om at regnskapsførerforetaket ikke hadde noen samarbeidsavtale med andre regnskapsførervirksomheter, men at De ville ta kontakt med aktuelle samarbeidspartnere.

Finanstilsynet bemerker at regnskapsførerforetaket er sårbart med bakgrunn i at De er eneste autoriserte regnskapsfører i foretaket. Dette har også vist seg i forbindelse med de gjentatte forsinkelsene av oppdragsgivernes skattemeldinger og årsregnskap. For at oppdragsgiverne ikke skal bli skadelidende dersom det igjen oppstår en situasjon hvor De blir ute av stand til å ivareta forpliktelsene overfor oppdragsgiverne, har Finanstilsynet forutsatt at det inngås en avtale med en annen regnskapsfører/et annet regnskapsførerselskap for å få redusert sårbarhetsrisikoen. Det vises til GRFS pkt. 2.1 – Rutiner og intern kontroll og til GRFS pkt. 2.5 – Kapasitet.

De har i tilsvaret mottatt 24. oktober 2019 orientert om at De nå har en muntlig avtale om samarbeid med et autorisert regnskapsførerselskap, og at det vil bli inngått en skriftlig avtale i løpet av høsten 2019, noe Finanstilsynet tar til etterretning. Finanstilsynet ber om en gjenpart av avtalen når den foreligger.

2. Regnskapsførerforetakets rutiner og utøvelse av regnskapsføreroppdrag

I den tidligere tilsendte tilsynsrapporten beskrives Deres organisering, rutineopplegg, interne kontroller og Finanstilsynets kontroll av enkeltoppdrag. Kravene i regnskapsførerloven, regnskapsførerforskriften og annen relevant lovgivning ligger til grunn for kontrollene. Den rettslige standarden «god regnskapsføringskikk» i regnskapsførerloven § 2 andre ledd, utfylles av standarden utarbeidet av Regnskap Norge, DnR og Økonomiforbundet.

2.1 Overordnet intern kontroll på oppdragsnivå (tilsynsrapporten pkt. 3.1.1 og 3.2)

Det følger av GRFS punkt 7.1 «Overordnet intern kontroll på oppdragsnivå» at oppdragsansvarlig eller annen autorisert regnskapsfører minst en gang årlig skal kontrollere følgende for hver oppdragsgiver:

- a) At oppdragsavtale er à jour.
- b) At fullmakter er skriftlig dokumentert og à jour.
- c) At oversikt over mottak og utlevering av oppdragsgivers regnskapsmateriale er à jour.
- d) At vurdering av oppdragsgivers interne rutiner er gjennomført og dokumentert.
- e) At avstemminger utføres og dokumenteres tilfredsstillende.
- f) At handlinger i forbindelse med årsoppgjør er gjennomført.
- g) At rapportering gjennomføres i henhold til oppdragsavtalen og krav gitt i eller i medhold av lov.
- h) At fremdriftsoversikt er à jour.
- i) At oppdragsdokumentasjon er à jour.

Kravet om å foreta en overordnet og dokumentert intern kontroll på oppdragsnivå gjelder uavhengig av om det benyttes medarbeidere på oppdraget eller ikke. Det er den oppdragsansvarlige sitt ansvar å påse at dette faktisk blir gjort.

På tilsynstidspunktet forelå det ingen rutine som viste hvordan overordnet intern kontroll på oppdragsnivå skulle gjennomføres og dokumenteres. Det ble heller ikke for noen av de tre oppdragene som ble gjennomgått under tilsynet funnet dokumentasjon som viste at slike kontroller var utført.

I tilsvaret mottatt 24. oktober 2019 er dokumentet "Kvalitetskontroll (Autorisert kontroll)" samt et eksempel på utfylt skjema "Kvalitetskontroll – Planlegging og gjennomføring" for en oppdragsgiver, vedlagt. Kvalitetskontrollen er gjennomført 26. juni 2019.

Finanstilsynet tar til etterretning at De nå har satt i verk en rutine som skal sikre at kravene i GRFS punkt 7.1. blir oppfylt, men Finanstilsynet ser alvorlig på at det ikke allerede på tilsynstidspunktet var innført en rutine som ivaretok kravet.

2.2 Oppdragsavtaler og fullmakter (*tilsynsrapporten pkt. 3.1.2 og 3.2*)

Det følger av regnskapsførerloven § 3 at det skal opprettes skriftlig oppdragsavtale med alle oppdragsgivere, jf. GRFS pkt. 3.1. Oppdragsavtalen skal angi hvilke regnskapsfunksjoner regnskapsførerforetaket skal utføre for oppdragsgiver og regnskapsførerforetaket skal løpende påse at avtalen er dekkende, jf. GRFS pkt. 3.2 og 3.4. Dette er viktig for å sikre klarhet i hvem som har ansvaret for de ulike arbeidsoppgavene.

De opplyste under tilsynet om at det kun var et fåtall oppdragsgivere det ikke var inngått oppdragsavtale med. Finanstilsynet valgte i den forbindelse ut fire oppdragsavtaler og fullmakter fra listen over oppdragsgivere for å kontrollere om det var inngått avtale med disse i tillegg til de tre avtalene og fullmaktene som ble kontrollert ved oppdragsgjennomgangen. For to av de fire oppdragene som ble valgt ut på stikkprøvebasis var det ikke utarbeidet oppdragsavtaler og fullmakter.

For de oppdragene som ble kontrollert, var det inngått oppdragsavtale med to av tre oppdragsgivere. For den ene oppdragsgiveren som det ikke var inngått slik avtale med, hadde regnskapsførerforetaket forestått regnskapsføringen siden februar 2017. Finanstilsynet har i etterkant av tilsynet mottatt en underskrevet oppdragsavtale for dette oppdraget.

For de to oppdragsgiverne det var inngått oppdragsavtale med, var det i avtalene ikke angitt hvilke konkrete tjenester som skal leveres, slik det er lagt opp til i den avtalemalen som regnskapsførerforetaket benytter. Dette må gjøres for at det klart skal fremgå hvilket leveranseansvar regnskapsførerforetaket har til oppdragsgiver.

Av tilsvaret mottatt 24. oktober 2019 bekrefter De at det er utarbeidet nye og oppdaterte oppdragsavtaler for samtlige oppdragsgivere.

Finanstilsynet ser alvorlig på at De ikke har hatt oppdragsavtaler og fullmakter med samtlige oppdragsgivere fra det tidspunktet oppdragene ble påbegynt, men tar til etterretning at dette nå synes å være brakt i orden. Finanstilsynet legger til grunn at de nye oppdragsavtalene er dekkende i forhold til de tjenestene som faktisk blir levert.

2.3 Gjennomgang av oppdragsgivers interne rutiner (*tilsynsrapporten pkt. 3.1.4 og 3.2*)

Det fremgår av GRFS pkt. 5.2 at regnskapsfører skal vurdere de av oppdragsgivers interne rutiner som er vesentlige for forsvarlig oppdragsutførelse i samsvar med oppdragsavtale og krav gitt i eller i medhold av lov. Vurderingen skal dokumenteres som en del av oppdragsdokumentasjonen.

Regnskapsførerforetaket hadde på tilsynstidspunktet ikke rutine for at oppdragsgivers interne rutiner ble gjennomgått. Finanstilsynets oppdragsgjennomgang viste også at en slik gjennomgang ikke var dokumentert gjennomført for noen av de tre kontrollerte oppdragene verken ved oppstart av oppdraget eller på et senere tidspunkt.

De bekrefter i tilsvaret mottatt 24. oktober 2019 at dokumentet "Rutine for gjennomgang av oppdragsgivers interne rutiner" nå benyttes. Eksempel på det dokumentet som benyttes lå vedlagt tilsvaret.

Finanstilsynet legger til grunn at den innførte rutinen sikrer at kravet i GRFS pkt. 5.2 blir oppfylt.

3. Finanstilsynets konklusjon

Det stedlige tilsynet viste at regnskapsførerforetaket har iverksatt rutiner på enkelte områder i samsvar med de krav som stilles etter regnskapsførerloven, herunder god regnskapsføringsskikk, men det ble også avdekket flere mangler, noen av disse alvorlige.

Finanstilsynet ser den manglende implementeringen av hvitvaskingsregelverket, manglende dokumentasjon av overordnet kontroll på oppdragsnivå, manglende utarbeidelse av oppdragsavtaler for samtlige oppdragsgivere samt manglende rettidig utarbeidelse og innsendelse av skattemeldinger og årsregnskap for oppdragsgiverne som særlig alvorlige.

De har i tilsvaret anført at det er satt i verk tiltak for å rette opp i de feil og mangler Finanstilsynet avdekket under tilsynet, jf. punktene ovenfor. Finanstilsynet legger til grunn at de innførte rutiner og tiltak blir fulgt i det videre arbeidet.

Med bakgrunn i alvorlighetsgraden i de feil og mangler som ble konstatert under tilsynet, gjør Finanstilsynet oppmerksom på at De må påregne at det vil bli gjennomført et nytt stedlig tilsyn med Deres regnskapsføringsvirksomhet høsten 2020. Dersom det da ikke blir konstatert vesentlige forbedringer, vil det kunne få betydning for Deres autorisasjon som regnskapsfører.

For Finanstilsynet

Bernt Jan Aaland
senior tilsynsrådgiver

Tommy Bolsøy
seniorrådgiver